

kraca v lepo požeško dolino. Ta članek krasé lepe slike. Gjurinove „Prigorčice“ so lepe pesniške slike iz narodnega življenja. Dr Evgen Barac je napisal jedrnat članek: „Kako ćemo se čuvati tuberkuloze.“ M. Lamotov je opisal „Medjumurskoga zlatara“ na Dravi, a Ivan Klarić je napisal kratko povest iz narodnega življenja v Bosni: „Nebraća.“ — Dne 15. januarija letos je bil v Rimu slovesno blaženim proglašen Hrvat Marko Križevčanin (Crisinus), bivši ostrogonski kanonik, katerega so kalvinci 7. septembra 1619 v Košicah na gornjem Ogrskem ubili. Njemu je posvečena pesmica: „Hvala Ti, Kriste!“ in pa večji članek, v katerem se opisuje njegovo sveto življenje in mučeniška smrt. Opisani so nadalje pokojniki: društveni dobrotnik Ivan Petrović, znana domoljuba in značajna Hrvata dr. Kosta Vojnović in dr. Šandor pl. Brestjenski in pa pisatelj Evgenij Kumičić. Za tem je še več manjših poučnih in zabavnih člankov. Vsak čitatelj bo med tem raznovrstnim gradivom našel nekaj, kar ga bo zanimalo.

Iz društvenega letopisa se vidi, da je društvo do konca l. 1903. štelo 16.428 dosmrtnih članov, a razun teh še 6660 letnih, kateri plačajo 1 K na leto. Društveno premoženje je pa štelo 303.033 K 53 h. Koristnemu narodnemu društvu želimo obilo uspeha in udov!

Janko Barle.

Povjesni spomenici plem. općine Turopolja nekoć „Zagrebačko polje“ zvane. (Monumenta historica nob. Communitatis Turopolje). Sabrao i troškom iste općine izdao Emilij Laszowski. Svezak prvi. Leksikon format. Str. IX.+529. — Marljivi hrvatski zgodovinar Emilij Laszowski je začel izdajati veliko in zelo važno delo „Codex Turopoljensis“, katero je osnovano po vzorcu lepega zbornika Ivana Tkalčića: „Povjesni spomenici slob. kr. grada Zagreba.“ Starodavna plemenitaška občina turopoljska se razprostira na južni strani mesta Zagreba onkraj Save in ima svoje središče v Veliki Gorici. Turopolje je menda utemeljeno na isti način, kakor stare hrvaške „župe“. Prebivavci te župe so se smatrali kot „jedno bratstvo“, shajali so se v gradu Lukavcu, imeli so svojega župana, katerega so si sami volili in pod njegovo zastavo šli v boj. Zgodovina te plemenitaške občine je zelo zanimiva, a posebno jo bodo razbistrile mnogoštevilne listine, katere se hranijo v turopoljskem arhivu v Veliki Gorici in v rodbinah poedinih plemenitašev. Vse te listine je izdajatelj z velikim trudom prepisal, a sad njegovega dela je prvi zvezek turopoljskih zgodovinskih spomenikov, kateri obsega listine od l. 1225. do

1466. (365 listin.) V drugem zvezku bodo sledile listine od l. 1466.—1560. To je znamenito leto o zgodovini Turopolja, ker se jo tega leta „bratstvo obnovilo. Od kesnejših bo priobčil izdajatelj samo one listine, katere so važne za zgodovino same občine, in pa nekatere listine, ki so važnejše za poedine rodbine. Na koncu bo izdajatelj napisal popolno zgodovino Turopolja, v kateri bo tudi marsikateri zanimiv donesek za zgodovino cele Hrvaške. Izdanje je vzorno, strokovnjaško, a da bo knjiga rabljiva, je dodal izdajatelj zelo natančno in obširno kazalo. Dal Bog, da izdajatelj srečno dovrši delo, katero je častno za plemenito, starodavno občino turopoljsko in njega samega!

Janko Barle.

S moje lire. — Pjesme Rikarda Katalinića-Jeretova. (God. 1884.—1904.) — Zagreb 1904. Izdala „Matica Hrvatska“. Str. 160. 80.

Lepe pesniške zbirke je dandanes človek po pravici lahko vesel. Modernizem je vzbudil, oziroma objel neštevilno pesnikov, ki tavajo po „blatnih stezah“ brez ciljev in brez idealov. Stari časi so jim odiozni, zato se nočejo vrniti nazaj, od sedanosti se nočejo navzeti ničesar dobrega, za prihodnost pa žive brez smotra, uničeni in razpali. Ti ljudje so sami s seboj nezadovoljni, nervozno dušo jim razjeda nemir in v njihovih srcih so se naselile erinije. Lahko si potem razlagamo, da hočejo to nezadovoljnost, ki jo čutijo v svoji notranjščini, pokazati tudi na zunaj. Nič jim ni prav. Z najfrivolnejšimi besedami opisujejo potem svojo zdvojenost, svojo nervoznost, a hkrati bičajo tudi zunanje razmere, da bi utešili svoj jad. Čednost jim je klečeplazstvo, mirni, nerevolucionarni značaj jim je hinavščina. Ne smemo se čuditi tedaj, če naletimo na pesniške zbirke, ki kažejo fiziško in moralno propalost svojih avtorjev in moderne dobe sploh. Zato pa je lepe pesniške zbirke človek tembolj vesel.

Katalinić je rojen lirik; epika si ga sploh misliti ne moremo. Ni še pozabil dobrih, starih časov, a od modernizma si je privzel samo njegovi dobri lastnosti: prožnost jezika in fino opazovanje. Miren je in sam s seboj zadovoljen. Lascivne razuzdanosti ali pa razdvojenosti, ki jo nahajamo pri mnogih modernih, on ne pozna. Njegova mehka in občutljiva duša peva pesmi, polne one idilične sreče, ki je lastna le duši, v kateri vlada lepa harmonija. Nikdar ne hlata po mamljivih afektih; tiho se umakne v kak samotni kotiček in opeva naravo in njene pojave nalahko, kakor slavec ob večernih urah. Zanima ga vsaka izpremema v naravi, a vedno je idiličen v konceptiji in preprost v slogu. Iz te tihe zamišljenosti ga